

Á jaðri jaðarsins í framhaldsskóla fyrir alla

Starfsbraut-sérnáám

Helga Þórey Júlíudóttir
sérkennari

Vorráðstefna Greiningar- og
ráðgjafarstöðvar ríkisins
11. september 2020

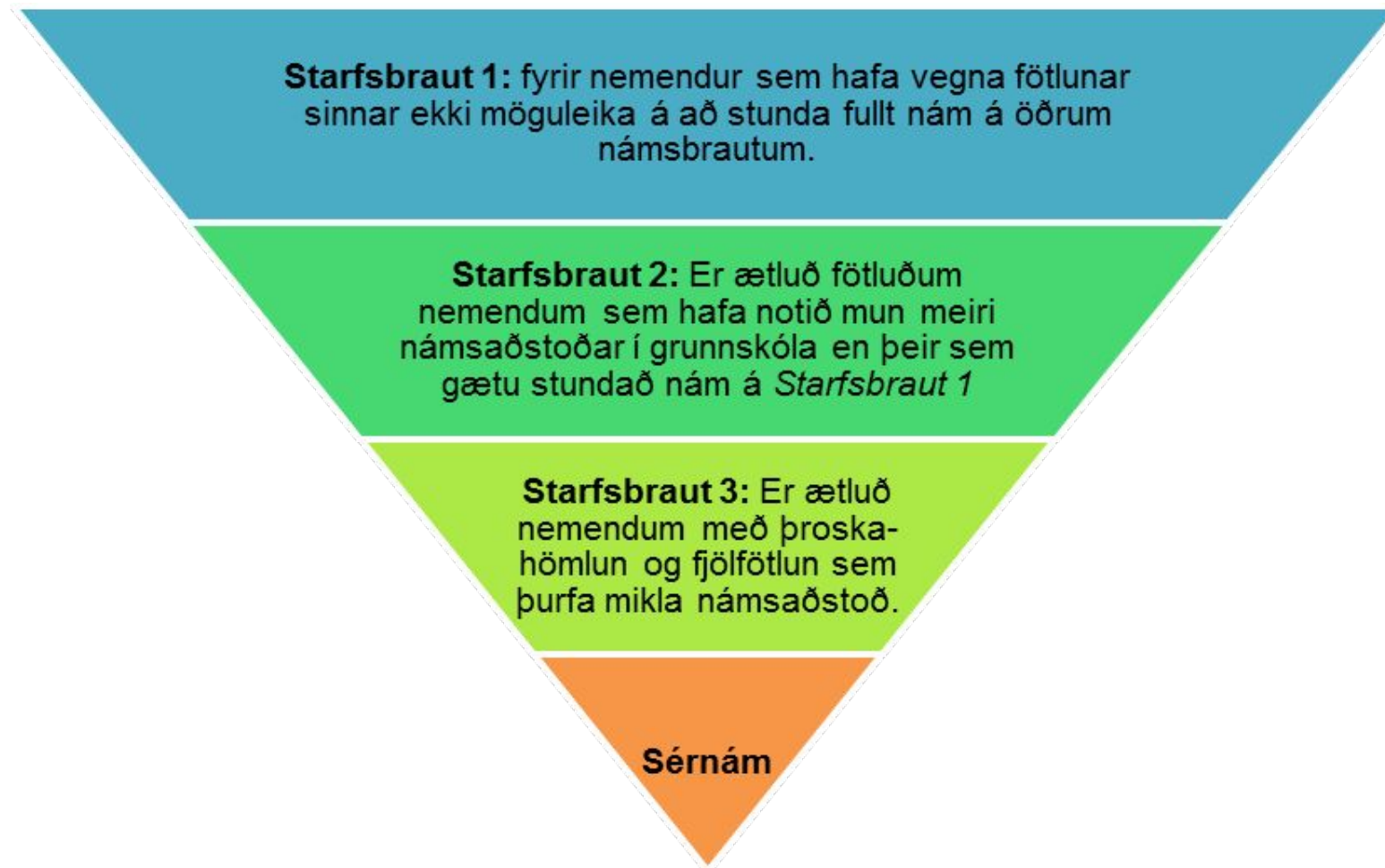

Hvað er starfsbraut? Hvað er sérnám?

- Á Íslandi eru **36** framhaldsskólar
- Í **23** framhaldsskólum eru starfsbrautir fyrir nemendur með sérþarfir
- Árlega eru einhverjir nemendur sem fá ekki skólavist á starfsbrautum framhaldsskólanna
- Mennta- og menningarmálaráðuneytið úthlutar þessum nemendum pláss í sérnáminu
- Ekki er hægt að sækja um á brautinni

Lítið hefur verið fjallað um framhaldsskólagöngu nemenda sem hafa verið skilgreindir með verulegan hegðunar- og námsvanda og því er mikilvægt að um þennan hóp sé fjallað í fræðilegri umræðu um framhaldsskóla.

Flokkun nemenda á starfsbrautir framhaldsskóla eftir þjónustupörf

Vorið 2020

Nemendahópurinn

Starfsmannahópurinn

- 16 – 20 ára
- 8 nemendur
- Viðkvæmar þjónustubarfir
- Einhverfa
- Flókin hegðun

- 8 fagaðilar
- 7 proskapjálfar, 1 sérkennari
- 4 stuðningsfulltrúar og 1 kennaranemi
- 7 skólastofur
- Ein sameiginleg stofa
- Hundur á föstudögum

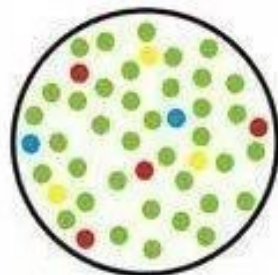
Stafsbraut-sérnáam

„Um er að ræða einstaklingsmiðað námsúrræði ætlað nemendum með verulegan hegðunar- og námsvanda. Greining um fötlun/verulega einhverfu þarf að fylgja umsókn.“

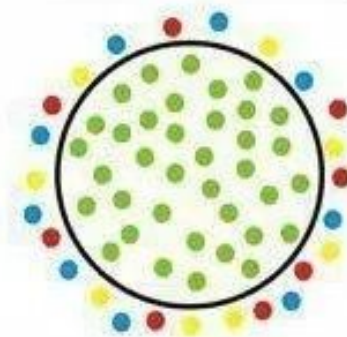
- Sérnámið snýst ekki um **staðsetningu** heldur þekkingu fagfólksins á að vinna með ákveðnum hópi nemenda.
- Þegar einstaklingur sem sýnir af sér erfiða hegðun er með alvarlega þroskahömlun þá getur hegðunin oft verið það eina sem hann hefur til að tjá sig um þarfir sínar.
- Hegðunarerfiðleikar lýsa sér í hegðun sem er á skjön við það sem almennt tíðkast meðal jafnaldra og hefur truflandi áhrif á nám og samskipti í daglegu lífi (Kauffman og Landrum, 2013).
- Sífelld leit að markvissum leiðum að því að **auka gæði** sérnámsins.

Menntun fyrir alla -líka þá sem fáir treysta sér til að mennta

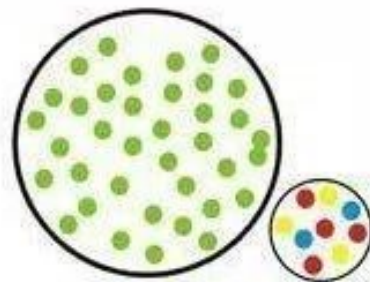
Staðsetning nemenda eftir ólíkum hugtökum

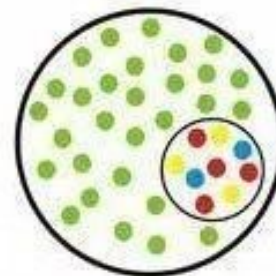
Menntun fyrir alla (e. inclusion)

Útilokun
(e. exclusion)

Aðgreining
(e. segregation)

Blöndun
(e. integration)

Gefum nemendum sérnámsins orðið ...

"Í Tækniskólanum skiptir meira máli að manni líði vel heldur en að skrifa dæmi" LTV

"Þegar manni líður vel, þá gengur betur að læra" MLC

Okkar markmið:

- Að ná sem oftast að skilja hegðun nemenda.
 - Það eykur mjög líkur á að þörfum þeirra sé mætt með jákvæðum hætti.
- Að geta sem oftast veitt nemendum öryggi, traust, festu og ramma.
 - Það eykur mjög líkur á að þau nái að standa sig í skólanum.
- Að geta sem oftast sýnt nemendum vinsemd, rósemd og yfirvegund þegar þeir eru óstöðugir.

Þetta eykur mjög líkur á að nemendur læri að ráða betur við tilfinningar sínar og hegðun, þeir þekkja betur takmörk sín og læra að bregðast við á ásættanlegri hátt.

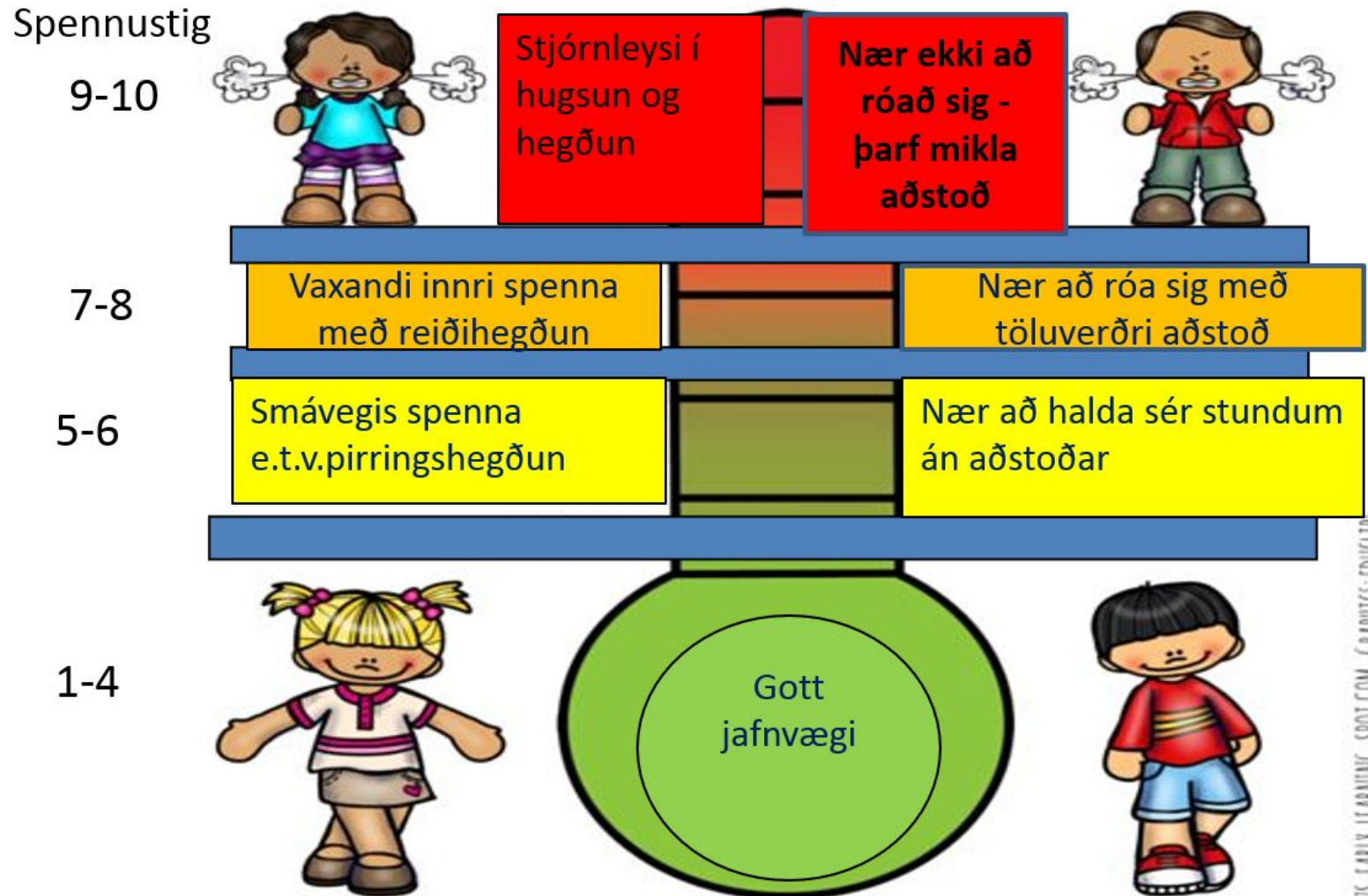
Reynum alltaf að skilja hegðunina

- Öll hegðun er af ástæðu.
- Mikilvægast fyrir nemandann er að starfsfólk skilji hegðunina og hafi næga þekkingu og færni til að bregðast rétt við.
- Til að hjálpa nemandanum þarf að reyna að skilja hegðun hans.
- Að læra af reynslunni er flókið þroskaferli fyrir nemandann.
- Allar tilfinningar eru eðlilegar.

Nemandinn þarf mest á okkar skilningi og ró að halda þegar hann er í ójafnvægi

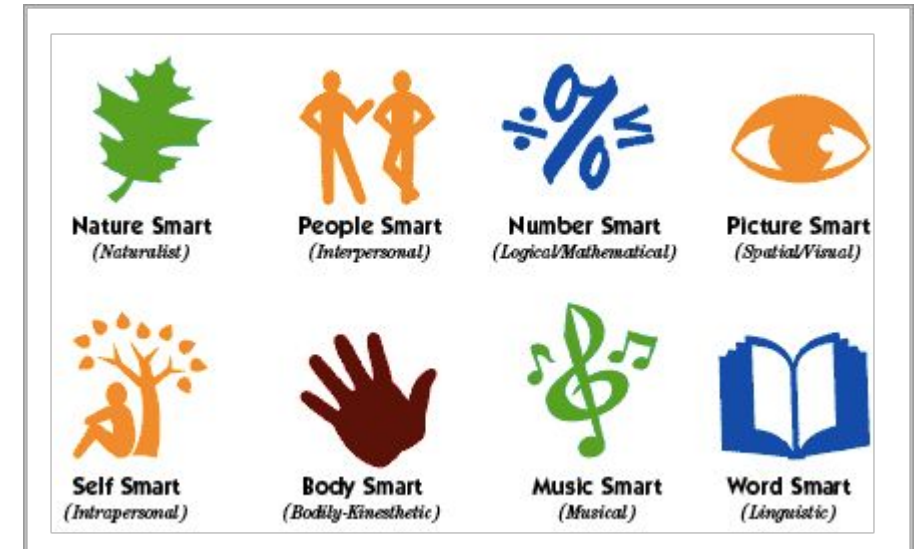
Spennustigið er almennt hærra og því er auðveldara að missa stjórn

LITIS-EARLY-LEARNING-SPOT.COM GRAPHICS-EDUCITY

Óhefðbundnar kennsluaðferðir

- ADL (athafnir daglegs lífs).
- Sjálfstyrking, tilfinningalæsi og stjórnun.
- Útikennsla og uppgötvunarnám.
- Nám í samfélagsþátttöku / þáttökunám.
- Kennsla á vettvangi / uppgötvunarnám.
- Vettvangsferðir.
- Kennsla gegnum dýr (hunda).
- Fjölbreytt námsframboð innan Tækniskólans.
- Góð staðsetning skólans við ýmsa afþreyingu.

Raunverulegt nám sem nýtist hverjum nemanda. Það þarf að skapa vettvang þar sem nemendur geta verið raunverulegir þátttakendur með vald á náminu sem eflir sjálfstraust, stuðlar að sjálfseflingu þar sem nemendur fá viðurkenningu.

Árangur og mat

- Hver er raunverulegur námsárangur og hvernig metum við hann?
 - Getur verið flókið fyrir kennara þar sem við höfum lært að meta árangur með tölum eða bókstöfum.
 - Starfsfólkið sér árangur og ræðir hann við nemandann - endurgjöf þarf að eiga sér strax stað.
 - Nemendur eru í viðstöðulausu leiðsagnarmati.

Nánar um Starfsbraut - sérnám

- Helga Þórey Júlíudóttir. (2016). „Oft erfitt að ríma við dæmigert skólastarf“: starfsbraut-sérnám innan Tækniskólans. Sótt af <http://skemman.is/stream/get/1946/26023/58022/1/M.ed.HelgaÞóreyJúlíudóttir..pdf>
- Helga Þórey Júlíudóttir, Kristín Björnsdóttir og Berglind Rós Magnúsdóttir. (2016). *Á jaðri jaðarsins í framhaldsskóla fyrir alla. Starfsbraut – sérnám innan Tækniskólans*. Netla – Veftímarit um uppeldi og menntun: Sérrit 2016 – Menntun, mannvit og margbreytileiki. Sótt af http://netla.hi.is/serrit/2016/menntun_mannvit_og_margbreytileiki_greinar_fra_menntakviku/007.pdf